

Rapport

Rapport over een klacht over het regionale politiekorps Utrecht.

Datum: 11 oktober 2011

Rapportnummer: 2011/295

Klacht

Verzoeker klaagt erover dat een met naam genoemde politieambtenaar van het regionale politiekorps Utrecht de registratieset van het ongeval van 17 december 2008 onvoldoende objectief heeft opgemaakt door te vermelden dat verzoeker op een gegeven moment van rijstrook wisselde door naar rechts uit te wijken zonder de andere weggebruiker voor te laten gaan.

Feiten

Op 17 december 2008 was verzoeker in Nieuwegein met zijn personenauto betrokken bij een aanrijding op een tweebaansweg met een vrachtwagen. De auto van verzoeker liep daarbij een lange kras aan de rechterzijde op; de auto werd achteraf total-loss verklaard. Twee politieambtenaren die toevallig in de buurt waren kwamen ter plekke en verleenden hulp bij het invullen van het schadeformulier. Na afloop maakte een van hen een registratieset op.

In deze registratieset staat voor zover hier van belang het volgende geschreven:

"18. Beknopte duidelijke omschrijving van het ongeval:

Betrokkene 1 (verzoeker, N.o.) reed op de linker rijstrook van de N408, komende uit de richting Nieuwegein gaande in de richting Houten. Naast hem reed betrokkene 2. Op een gegeven moment wisselde betrokkene 1 van rijstrook door naar rechts uit te wijken, zonder betrokkene 2 voor te laten gaan. Hierdoor ontstond tussen beiden een aanrijding met vermelde schade. Er werd ter plaatse in file gereden. [...]"

Op 18 mei 2009 diende verzoeker een klacht in bij de politie. Verzoeker klaagde er onder andere over dat een van de betrokken politieambtenaren volgens hem ten onrechte wijzigingen had aangebracht op het aanrijdingsformulier, nadat verzoeker dat formulier reeds had ondertekend. Ook klaagde verzoeker erover dat deze politieambtenaar op het aanrijdingsformulier bij de verkeerde hokjes de kruisjes had geplaatst, door onder '12. toedracht' een kruisje onder zijn naam te plaatsen (aan de linkerzijde) bij nummer 9 en 10. Een kruisje bij nummer 9 wil zeggen "reed in dezelfde richting op de andere rijbaan" en een kruisje bij nummer 10 wil zeggen "veranderde van rijstrook".

De verzekeraar van verzoeker liet weten dat het niet mogelijk was zijn schade te verhalen op de tegenpartij. De verzekeraar van de tegenpartij wees namelijk alle aansprakelijkheid af, aangezien "uit de bewijsstukken zou blijken dat verzoeker van rijstrook wisselde". Op grond van het door beide bestuurders ondertekende schadeaangifteformulier kon niet worden bewezen dat verzoeker stil zou hebben gestaan.

Bij brief van 25 januari 2010 liet de korpsbeheerder weten de klacht inzake het aanbrengen van wijzigingen op het aanrijdingsformulier in het reeds door verzoeker ondertekende exemplaar gegrond te achten. De overige klachten werden ongegrond bevonden. Op 12 januari 2011 wendde verzoeker zich tot de Nationale ombudsman met de klacht over de gekleurde bewoordingen van de registratieset.

Hoewel dit strikt genomen een nieuwe klacht is en deze niet is voorgelegd aan het betrokken politiekorps heeft de Nationale ombudsman, mede gelet op het lange tijdsverloop, er voor gekozen om deze klacht zelf te behandelen. Daarbij is ook rekening gehouden met het gegeven dat deze klacht nauwe samenhang vertoont met het klachtonderdeel zoals voorgelegd aan het politiekorps inzake het plaatsen van de kruisjes op de volgens verzoeker onjuiste plaats op het aanrijdingsformulier.

Bevindingen

Uit het verslag van de hoorzitting voor de Commissie voor de Politieklachten van de regio Utrecht (hierna: de commissie) dat op 21 januari 2010 heeft plaatsgevonden, blijkt voor zover hier van belang het volgende.

Visie verzoeker

Verzoeker liet weten dat het verkeer destijds op de rechter helft van de weg in een soort file reed. Hij probeerde tot het eind van de linker weghelft te rijden en vervolgens op de rechter weghelft te komen. Verzoeker benadrukte dat hij weliswaar de intentie had om van rijstrook te wisselen, maar dat hij dat op het moment van de aanrijding nog niet had doorgezet. Volgens verzoeker probeerde de vrachtwagenchauffeur die op dat moment naast hem reed te voorkomen dat verzoeker hem zou inhalen en maakte deze een beweging naar links. De auto van verzoeker werd daardoor aan de rechterzijde geraakt en er ontstond op de auto van verzoeker een lange kras van wiel tot wiel. De vrachtwagen had geen schade opgelopen.

Het invullen van het schadeformulier verliep tussen beide partijen niet vlekkeloos. De inmiddels gearriveerde politieambtenaren raakten bij het invullen van het formulier betrokken nadat verzoeker te kennen had gegeven dat de tegenpartij de aanrijding volgens hem niet goed beschreven had. De politie zou daarna volgens verzoeker de situatieschets van de aanrijding niet juist hebben weergegeven en verzoeker liet weten zijn handtekening niet te willen plaatsen onder het schadeformulier. Uiteindelijk heeft verzoeker wel zijn handtekening gezet, nadat hem door de politie was meegedeeld dat hij anders een probleem met de verzekeringsmaatschappij zou krijgen. Verzoeker liet weten zelf slechts de personalia van hem en de tegenpartij te hebben ingevuld op het schadeformulier. Uit de hoorzitting voor de commissie is naar voren gekomen dat een politieambtenaar naderhand kruisjes bij nummer 9 en 10 op het schadeformulier geplaatst, dus nadat verzoeker zijn handtekening had geplaatst. Verzoeker vond dat onacceptabel, niet alleen omdat hij reeds

het formulier had getekend, maar ook omdat het aankruisen van de kruisjes impliceert dat verzoeker van rijbaan wisselde, terwijl hij dat naar eigen zeggen helemaal niet deed. Verzoeker liet weten het schadeformulier nooit te hebben ondertekend als de twee bewuste kruisjes er al hadden gestaan.

Visie betrokken politieambtenaren

Beide betrokken politieambtenaren hebben tegenover de commissie verklaard dat zij de aanrijding niet hadden zien gebeuren: toen zij ter plaatse kwamen stond de auto van verzoeker schuin op de linkerrijstrook en de vrachtwagen stond recht. Dit hadden zij ook weergegeven in de tekening op het schadeformulier en naderhand ook op de tekening op de registratieset. Volgens beiden bleek nergens uit dat de vrachtwagen naar links was uitgeweken. Aangezien zij ter plaatse hadden gezien dat de auto van verzoeker scheef stond, hadden zij daaruit geconcludeerd dat verzoeker van de linker- naar de rechterrijbaan wilde. Een van de betrokken politieambtenaren liet dan ook weten dat de kruisjes op het schadeformulier in het juiste vakje waren gezet. De andere politieambtenaar verklaarde tegenover de commissie dat verzoeker het schadeformulier niet wilde tekenen, waarna zij hem meerdere malen uitlegden dat verzoeker slechts zou tekenen voor de correctheid van zijn personalia en niet voor de schuldvraag en dat het ondertekenen van het schadeformulier zijn eigen verantwoordelijkheid was.

Standpunt korpsbeheerder

De korpsbeheerder liet weten de klacht inzake het aanbrengen van de kruisjes op het schadeformulier nadat verzoeker deze reeds had ondertekend gegrond te achten. Als leermoment was geformuleerd om een burger zelf de kruisjes in te laten vullen als deze handelingsbekwaam is en lichamelijk in staat is om zelf kruisjes te plaatsen op een schadeformulier. Er werd de betrokken politieambtenaar verder geadviseerd om nooit kruisjes of wijzigingen op een document aan te brengen als dat document al ondertekend is: "zo voorkomt u een welles-nietes discussie achteraf en het in een lastig parket brengen van uzelf en uw werkgever".

Voor wat betreft de klacht dat een politieambtenaar op het schadeformulier bij de verkeerde hokjes een kruisje had gezet, was de korpsbeheerder van mening dat deze klacht niet gegrond was. Gelet op de ter plaatse aangetroffen situatie was de korpsbeheerder van mening dat inderdaad de hokjes 9 en 10 ingevuld dienden te worden. Eigenlijk had verzoeker die hokjes zelf moeten aankruisen aldus de korpsbeheerder, maar hij had dat bewust nagelaten en om die reden had de betrokken politieambtenaar dat aankruisen van die hokjes op zich genomen.

Registratieset

Een registratieset was een gestandaardiseerd formulier dat door de behandelende politieambtenaar werd opgemaakt indien deze een verkeersongeval opnam. In het formulier werden kenmerken van voertuigen, betrokkenen en verkeersongevallen opgenomen, inclusief een situatieschets. Een registratieset werd uitsluitend opgemaakt indien er sprake was van een verkeersongeval met meer dan licht letsel tot gevolg of meer dan lichte schade. Bij een ernstige overtreding van de verkeerswetgeving of indien er sprake was van zwaarder lichamelijk letsel of meer schade, werd er een proces-verbaal opgemaakt. Tegenwoordig wordt er geen registratieset maar een mutatie opgemaakt indien een politieambtenaar ter plaatse van het ongeval aanwezig is geweest. In een dergelijke mutatie zijn zodanige gegevens vastgelegd dat daar op een later tijdstip, namelijk ten behoeve van een eventuele schadeafwikkeling, een beroep op kan worden gedaan.

Tegenwoordig is het dus de mutatie, maar voorheen was een registratieset van belang voor de civielrechtelijke afwikkeling van een verkeersongeval. Om die reden behoren op dat formulier alle gegevens te worden vermeld die van belang zijn voor de vaststelling van de schuld aan de aanrijding. Het moet daarbij gaan om geconstateerde feiten. Eventuele conclusies moeten zijn gebaseerd op vaststaande feiten of op de bijzondere wetenschap van degene die het formulier invult. In de onderliggende zaak is er nog sprake van een registratieset.

De Nationale ombudsman heeft zich in een eerder rapport op het standpunt gesteld dat beide lezingen in een registratieset aangebracht zouden moeten worden indien blijkt dat de lezingen van beide partijen over hoe een aanrijding is verlopen niet met elkaar overeenkomen (2008/054). In dat rapport staat dat het van groot belang is dat alle partijen erop moeten kunnen vertrouwen dat de feiten, die door de politie in de registratieset worden opgetekend, recht doen aan de werkelijke toedracht van het ongeval. Wanneer onvoldoende vaststaat wie schuldig is aan de aanrijding, verdient het volgens dit rapport aanbeveling dat in de registratieset de lezingen van elk der partijen en eventuele getuigen (kort) worden weergegeven.

Beoordeling

Vooropgesteld moet worden dat de Nationale ombudsman niet zal oordelen over de schuldvraag van deze aanrijding; daartoe is hij immers niet bevoegd. Verder zal de Nationale ombudsman zich beperken tot de klacht over de informatie op de registratieset.

Het verbod van vooringenomenheid houdt in dat overheidsinstanties zich actief opstellen om iedere vorm van een vooropgezette mening of de schijn van partijdigheid te vermijden.

Vast staat dat de betrokken politieambtenaren de bewuste aanrijding niet hebben zien gebeuren en dat zij slechts te maken hadden met de situatie zoals die was ontstaan nadat de aanrijding reeds had plaatsgevonden. Op basis van de informatie die op dat moment

beschikbaar was diende dan ook de registratieset opgemaakt te worden. Voor de Nationale ombudsman is het duidelijk geworden dat verzoeker de politieambtenaren ter plaatse heeft laten weten dat hij een andere visie had over de toedracht van de aanrijding dan de tegenpartij. Verder is nergens uit gebleken dat de betrokken politieambtenaren een dermate specialistische opleiding hebben gevolgd dat zij in staat waren om na analyse van de situatie ter plekke een gedegen uitspraak te doen over de schuldvraag. Toch vermeldt de registratieset dat verzoeker de andere betrokkene niet vóór heeft laten te laten gaan bij het verwisselen van de rijstrook. Daarmee werd impliciet een oordeel gegeven over de schuldvraag. Gelet op de tegenstrijdige verklaringen van verzoeker en diens tegenpartij en gelet op het gegeven dat de betrokken politieambtenaren de aanrijding niet hebben zien gebeuren, had van de politieambtenaren verwacht mogen worden dat zij deze tegenstrijdigheden zouden hebben vermeld op de registratieset. Door dat niet te doen en slechts de eigen conclusie te vermelden, heeft de politie een onvoldoende objectief standpunt ingenomen over de schuldvraag aan de aanrijding. Naar het oordeel van de Nationale ombudsman is het verbod van vooringenomenheid geschonden.

De onderzochte gedraging is niet behoorlijk.

Conclusie

De klacht over het regionale politiekorps Utrecht is gegrond, wegens schending van het verbod van vooringenomenheid.

Aanbeveling

De Nationale ombudsman doet de aanbeveling om de registratieset op een zodanige wijze aan te passen dat de standpunten van beide partijen worden vermeld en de niet-objectieve passage inzake de schuldvraag te verwijderen, zodat de registratieset meer recht doet aan een objectieve weergave van de toedracht van de aanrijding.

De Nationale ombudsman,

dr. A.F.M. Brenninkmeijer

Onderzoek

Op 12 januari en 27 april 2011 ontving de Nationale ombudsman een verzoekschrift met een klacht over het regionale politiekorps Utrecht.

Het resultaat van het onderzoek werd als verslag van bevindingen gestuurd aan betrokkenen.

De korpsbeheerder deelde mee zich met de inhoud van het verslag te kunnen verenigen.

Noch verzoeker noch de betrokken politieambtenaar gaf binnen de gestelde termijn een reactie.